

De Haarlemse uitspraak van 15 april 2016 is een schoolvoorbeeld van het hiervoor genoemde begrip “onmogelijkheid”. Ex-werkgever Verbo was door de kantonrechter veroordeeld om – op verbeurde van een dwangsom – binnen 14 dagen na betekening van het vonnis een schriftelijke verklaring af te geven aan de ex-werknemer waaruit zou blijken welke bedragen Verbo ter zake van pensioenpremie verschuldigd is aan het bedrijfstakpensioenfonds over de periode van 1 februari 2015 tot 1 december 2015. Het vonnis dateert van 21 maart 2016, bij e-mail van 22 maart 2016 is het pensioenfonds om toezending van de gegevens gevraagd en bij e-mail van 23 maart 2016 kwam het antwoord dat de uitdienstdatum werd gewijzigd en dat op de nota van 28 april 2016 de pensioenpremie zou worden gecorrigeerd. Ook werd aangegeven: “Het is niet mogelijk u eerder een nota te sturen.” Dat zou betekenen dat de gestelde termijn van veertien dagen zou worden overschreden en dwangsommen zouden worden verbeurd. De voorzieningenrechter merkt op dat het kennelijk standaard routines van de betrokken pensioenuitvoerder betreft waar niet of slechts met grote inspanningen door heen te breken valt. Hij concludeert als executierechter dat de dwangsomrechter onmogelijkheid zal aannemen en dat gelet op het achterliggende belang en de korte duur van de vertraging het onredelijk zou zijn meer inspanning te verlangen. Ook hier schiet de rechter te hulp. Het was de kantonrechter die de dwangsomveroordeling uitsprak en (zoals gedaagde terecht betoogde) derhalve als “dwangsomrechter” zou moeten oordelen over de vraag of er sprake was van onmogelijkheid. Het betekende dat de ex-werkgever de vordering bij de verkeerde rechter aanhangig had gemaakt. Maar met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid valt de uitspraak van de kantonrechter als dwangsomrechter te voorspellen. Een dwangsom wordt opgelegd als prikkel tot nakoming van de rechterlijke uitspraak. In dit geval was de ex-werkgever voortvarend te werk gegaan, maar liep deze op tegen de administratieve regels van het pensioenfonds dat de gevraagde verklaring pas buiten de termijn van veertien dagen wilde verstrekken. Hier was sprake van later gebleken omstandigheden die maakten dat de executant mede gelet op de belangen van de geëxecuteerde die door de executie zouden worden geschaad geen in redelijkheid te respec-

teren belang zou hebben bij gebruikmaking van zijn bevoegdheid om tot tenuitvoerlegging over te gaan. Op grond van na het eerste vonnis gebleken feiten ontstond een situatie waardoor een onverwijld tenuitvoerlegging niet kan worden aanvaard: de ex-werknemer wilde spoedig de pensioenopgave ontvangen terwijl de ex-werkgever die op korte termijn zou kunnen verstrekken. In dit geval moest de ex-werknemer enkele weken geduld betrachten.

A.W. Jongbloed,
hoogleraar executie- en beslagrecht Molengraaff
instituut voor privaatrecht Universiteit Utrecht

71

Kantonrechter Rechtbank Midden-Nederland
zp Amersfoort
20 april 2016, nrs. 4216276 AC EXPL 15-2546
aw/1370, 4570471 AC EXPL 15-4771 aw/1370,
ECLI:NL:RBMNE:2016:2460
(mr. Heuveling van Beek)
Noot mr. S.J.W. van der Putten

Betekenen aan briefadres. Briefadres als gekozen woonplaats.

[Rv art. 46, 47, 54; BW art. 1:10, 1:15; Wet basisregistratie personen]

Een in de basisregistratie personen (BRP) opgenomen briefadres kan worden aangemerkt als gekozen woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW zodat aan dit adres exploten kunnen worden betekend. Verstek kan worden verleend na betekening op een briefadres.

In de hoofdzaak in zaaknummer: 4216276 AC EXPL 15-2546 aw/1370:

[eiser in de hoofdzaak] te [woonplaats], verder ook te noemen [eiser in de hoofdzaak], eisende partij, gemachtigde: mr. S.J. Kloosterman, tegen

[gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] te [woonplaats],

verder ook te noemen [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring],

gedaagde partij,

gemachtigde: mr. S.J. Nijhof,

en in de vrijwaring in zaaknummer 4570471 AC EXPL 15-4771 aw/1370:

[gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] te [woonplaats],

verder ook te noemen [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring],

eisende partij,

gemachtigde: mr. S.J. Nijhof,

tegen

[gedaagde in de vrijwaring] te [woonplaats],

verder te noemen [gedaagde in de vrijwaring],

gedaagde partij,

niet verschenen.

1. *De procedure in de hoofdzaak*
(...; red.)

2. *De procedure in de vrijwaring*
(...; red.)

3. *De feiten in de hoofdzaak*

3.1. De heer [A] (verder te noemen: [A]) is eigenaar van de woonruimte gelegen aan de [adres] te [woonplaats].

3.2. Op 1 oktober 2010 is een huurovereenkomst met betrekking tot voornoemde woonruimte opgesteld en ondertekend, hierna: de huurovereenkomst. In de huurovereenkomst is [A] als verhuurder en [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] als huurder aangeduid. De huurovereenkomst is gesloten voor de duur van één jaar. De overeengekomen huurprijs bedraagt € 1.850,= per maand.

3.3. De huurovereenkomst vermeldt de naam van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring], haar geboortedatum, geboorteplaats, een mobiele telefoonnummer, een e-mailadres en het nummer van haar identiteitskaart. Bij het sluiten

van de huurovereenkomst is aan [A] een loonstrook op naam van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] verstrekt, afkomstig van [naam pizzeria] te [vestigingsplaats]. Ook is aan [A] een kopie van de identiteitskaart van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] overhandigd.

3.4. In artikel 3 van de huurovereenkomst is opgenomen:

“Het gehuurde is naar aard en inrichting bestemd om te worden bestemd door Mevr. [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] en haar partner. De heer [B]”

3.5. Bij het sluiten van de huurovereenkomst is aan [A] een loonstrook op naam van [B] verstrekt, afkomstig van [naam restaurant] te [vestigingsplaats], alsook een kopie van zijn paspoort.

3.6. Medio 2011 is een wietplantage in het gehuurde ontdekt. [A] heeft de woning om die reden laten ontruimen.

3.7. Vervolgens heeft [gedaagde in de vrijwaring] zich bij [A] gemeld. [Gedaagde in de vrijwaring] stelde aansprakelijk te zijn voor de schade aan de woning. [Gedaagde in de vrijwaring] heeft € 2.550,= aan [A] betaald.

3.8. [A] heeft zijn vordering op [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] ter zake van huur en schadevergoeding aan [eiser in de hoofdzaak] gecedeerd. Van die cessie is aan [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] mededeling gedaan bij brief van 23 april 2015.

4. *De vordering en het verweer in de hoofdzaak*

4.1. [Eiser in de hoofdzaak] vordert veroordeling van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, om aan hem te betalen € 32.200,01 (namelijk € 5.550,= huur, € 17.450,01 (resterende) ontruimings- en herstelkosten, € 5.000,= boete en € 4.200,= buitengerechtigde kosten) te vermeerderen met de wettelijke rente over € 23.001,01 vanaf 15 juni 2015 tot de voldoening, met veroordeling van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] in de proceskosten en de nakosten.

4.2. [Eiser in de hoofdzaak] legt aan zijn vordering – kort samengevat – ten grondslag dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] toerekenbaar tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen uit de huurovereenkomst.

4.3. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] voert verweer.

4.4. Op de wederzijdse standpunten zal hierna, voor zover voor de beoordeling van belang, worden ingegaan.

5. De beoordeling in de hoofdzaak

5.1. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] voert als meest verstrekkend verweer aan dat zij in redelijkheid niet kan worden aangemerkt als huurster van de onderhavige woning. Niet zij, maar [gedaagde in de vrijwaring], met wie zij destijds een relatie had, onderhield de contacten met de verhuurder en betaalde de huur. Zij heeft ook nooit in het gehuurde gewoond. Zij kan zich niet herinneren dat zij haar handtekening onder de huurovereenkomst heeft gezet en zij betwist dat zij een kopie van haar ID-kaart of een loonspecificatie aan [A] heeft verstrekt. Zij heeft nooit gewerkt als inkoopster bij [naam pizzeria]. Op het moment dat de huurovereenkomst is opgemaakt was zij met zwangerschapsverlof. De contactgegevens in de huurovereenkomst komen daarnaast niet overeen met haar werkelijke gegevens, aldus [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring].

5.2. De kantonrechter stelt voorop dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] op de hoogte was van het bestaan van de huurovereenkomst. Zij stelt immers dat [gedaagde in de vrijwaring], die bij de aanvang van de huur haar partner was, is opgetreden als contactpersoon voor de verhuurder en de huur heeft betaald. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] heeft daarnaast onvoldoende gemotiveerd weersproken dat de handtekening onder het huurcontract en de parafen op elke bladzijde van het contract namens de huurder, van haar afkomstig zijn. Zij kan in dit verband niet volstaan met de opmerking dat zij zich niet kan herinneren dat zij die handtekening/parafen heeft gezet. Daarnaast heeft zij geen enkele (plausibele) verklaring gegeven voor het feit dat [A] beschikt over een kopie van haar ID-kaart, die hem bij het sluiten van de huurovereenkomst is overhandigd. Zij heeft bijvoorbeeld niet gesteld dat haar ID-kaart is ontvreemd of dat zij deze heeft verloren en dat zij daarvan aangifte heeft gedaan bij de politie. Zij heeft ook niet gesteld dat een met name genoemde derde, die beschikte over (een kopie van) haar ID-kaart, de kopie buiten haar medeweten moet hebben verstrekt aan [A]. [Eiser in de hoofdzaak] beroept zich tevens op een loonstrook met de persoonsgegevens van [gedaagde in de hoofd-

zaak/eiseres in de vrijwaring], die bij het sluiten van de huurovereenkomst aan [A] is verstrekt. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] kan in dit verband niet volstaan met de opmerking dat zij nooit als inkoopster bij [naam pizzeria] heeft gewerkt. Daarbij komt nog dat [eiser in de hoofdzaak] heeft verwezen naar artikel 3 van de huurovereenkomst, waarin is opgenomen dat het gehuurde is bestemd om te worden bewoond door [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] en haar partner, [B]. [Eiser in de hoofdzaak] stelt dat [A] ook een kopie paspoort en een loonstrook van [B] heeft ontvangen bij het sluiten van de huurovereenkomst. Die stukken heeft [eiser in de hoofdzaak] bij repliek in het geding gebracht. [Eiser in de hoofdzaak] stelt dat het e-mailadres van de huurder dat in de huurovereenkomst is vermeld, afkomstig is van [B]. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] is op de betreffende bepaling in de huurovereenkomst, waarin [B] – en dus niet [gedaagde in de vrijwaring] – als haar partner wordt genoemd, en op de bij repliek overgelegde stukken op naam van [B], in het geheel niet ingegaan. Zij heeft niet gesteld dat zij [B] niet kent. Dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] – naar zij stelt – het gehuurde nooit zelf heeft bewoond, is in de gegeven omstandigheden een onvoldoende weerlegging van de stelling dat zij partij is bij de huurovereenkomst. Hetzelfde geldt voor het door haar gestelde feit dat niet zij, maar [gedaagde in de vrijwaring] steeds de huurbetalingen aan [A] heeft verricht. Haar (voormalige) partner [gedaagde in de vrijwaring] kan die betalingen immers mede namens haar hebben gedaan.

5.3. Gelet op al hetgeen hiervoor onder 5.2. is overwogen is naar het oordeel van de kantonrechter in rechte voldoende komen vast te staan dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] de huurovereenkomst heeft gesloten.

Achterstallige huur

5.4. [Eiser in de hoofdzaak] vordert betaling van de huur over de maanden juli, augustus en september 2011.

5.5. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] heeft niet betwist dat de huurtermijnen over juli, augustus en september 2011 onbetaald zijn gebleven. Op grond van de huurovereenkomst is [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] verplicht de huur aan [A] te voldoen tot aan het einde van de overeengekomen contractsduur.

Voor zover zij in die periode niet langer de beschikking over het gehuurde heeft gehad, omdat [A] de woning na ontdekking van de wietplantage heeft laten ontruimen, is zij aan [A] een bedrag ter hoogte van de maandelijkse huurtermijnen verschuldigd als schadevergoeding. Dit deel van de vordering, een bedrag van € 5.550,= (3 x € 1.850,=) ter zake van huur dan wel schadevergoeding, zal daarom worden toegewezen.

Ontruimings- en herstelwerkzaamheden

5.6. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] heeft op zich niet weersproken dat er in het gehuurde een wietplantage is gevestigd gedurende de huurperiode. Zij betwist dat [A] daardoor schade heeft geleden ter hoogte van € 20.000,01 (waarvan [gedaagde in de vrijwaring] reeds € 2.550,= heeft voldaan). Ook betwist zij dat zij voor die schade aansprakelijk is.

5.7. De kantonrechter overweegt dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] [eiser in de hoofdzaak] in dit verband niet kan tegenwerpen dat er bij het einde van de huur geen gezamenlijke eindinspectie is gehouden. Partijen zijn een huurperiode overeengekomen van één jaar, dat is tot 30 september 2011. De kantonrechter begrijpt dat het gehuurde echter al vóór het einde van de overeengekomen huurperiode is ontruimd, wegens de ontdekking van de wietplantage. Niet is gesteld of gebleken dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] ten tijde van die ontruiming heeft gevraagd om een gezamenlijke eindinspectie. Dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] geen weet had van de staat van de woning ten tijde van de ontruiming, komt daarnaast voor haar rekening en risico. Zij had als huurster immers het exclusieve gebruiksrecht van de woning en zij had als goed huurder de plicht om voor het gehuurde zorg te dragen. Als goed huurder had zij op de hoogte moeten zijn van die wietplantage en van de schade die daardoor aan de woning is toegebracht.

5.8. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] is ten opzichte van de verhuurder aansprakelijk voor schade aan het gehuurde die het gevolg is van een aan haar toe te rekenen tekortschieten in de nakoming van een verplichting uit de huurovereenkomst, alsook voor de schade die derden – die met haar goedgevonden de woning gebruiken – aan het gehuurde toebrengen (artikelen 7:218 lid 1 en 7:219 BW). De aanwezigheid van een wietplantage in het gehuurde levert een aan

[gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] toe te rekenen tekortkoming op in de nakoming van haar verplichtingen uit de huurovereenkomst. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] dient aan [A] – en dus op grond van cessie van de vordering thans aan [eiser in de hoofdzaak] – de schade te vergoeden die het gevolg is van haar wanprestatie.

5.9. [Eiser in de hoofdzaak] heeft ter onderbouwing van de gestelde schade overgelegd een gespecificeerde offerte van onderhoudsbedrijf [naam onderhoudsbedrijf], gedateerd 15 juli 2011. Daaruit blijkt onder meer dat het nodig was de elektriciteitsinstallatie en de waterleiding te herstellen, dat wanden en vloeren moesten worden gerepareerd en gestuct of geschilderd en dat deuren moesten worden vervangen. Daarnaast heeft [eiser in de hoofdzaak] bij repliek foto's overgelegd, waaruit volgens hem de staat van het gehuurde blijkt ten tijde van de ontruiming. Die foto's tonen behalve een enorme ravage ook aanzienlijke schade, zoals grote gaten in muren en vloeren. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] heeft die door [eiser in de hoofdzaak] gestelde, ernstige beschadiging van het gehuurde als gevolg van de wietplantage, onvoldoende gemotiveerd weersproken.

5.10. Niet is gesteld of gebleken dat [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] destijds heeft aangeboden de schade aan het gehuurde zelf te herstellen. Daarnaast is de aanwezigheid van een wietplantage in het gehuurde een tekortkoming van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] in de nakoming van haar verplichtingen uit de huurovereenkomst die zo ernstig is, dat van [A] in redelijkheid ook niet kon worden gevergd om [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] na ontdekking van de wietplantage nog in de woning toe te laten. Het verweer van [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] dat [A] haar de gelegenheid had moeten geven de herstelwerkzaamheden zelf te verrichten, kan daarom niet slagen.

5.11. [Eiser in de hoofdzaak] begroot zijn schade als gevolg van de wietplantage op de gemaakte ontruimings- en herstelkosten, volgens de factuur van [naam onderhoudsbedrijf] gedateerd 3 augustus 2011, die hij als productie 3 bij dagvaarding heeft overgelegd. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] heeft als verweer aangevoerd dat die factuur een onvoldoende onderbouwing is van de geleden schade, omdat niet

is gebleken dat de werkzaamheden waarop die factuur zien daadwerkelijk zijn verricht en evenmin dat de factuur door [A] is betaald.

5.12. De kantonrechter zal [eiser in de hoofdzaak] daarom in de gelegenheid stellen om een betalingsbewijs over te leggen waaruit blijkt dat de factuur van [naam onderhoudsbedrijf] gedateerd 3 augustus 2011 ter hoogte van € 20.000,01, door [A] is voldaan. Als [eiser in de hoofdzaak] aantoont dat [A] dit factuurbedrag aan [naam onderhoudsbedrijf] heeft betaald, is ook voldoende komen vast te staan dat de in de offerte vermelde ontruimings- en herstelwerkzaamheden, die de basis zijn voor de opgemaakte factuur, daadwerkelijk zijn verricht.

5.13. De zaak zal worden verwezen naar de rolzitting van woensdag 4 mei 2016, alwaar [eiser in de hoofdzaak] bij akte een bewijs of bewijzen van betaling in het geding kan brengen. [Gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] zal vervolgens de gelegenheid krijgen om bij antwoordakte te reageren.

5.14. Iedere verdere beslissing wordt aangehouden.

6. De vordering in vrijwaring

6.1. [Gedaagde in de vrijwaring] is niet in het geding verschenen. Blijkens het exploit van 19 oktober 2015 is de dagvaarding aan [gedaagde in de vrijwaring] betekend niet in persoon en evenmin aan zijn woonplaats of werkelijke verblijfplaats, maar door achterlating in een gesloten enveloppe op het briefadres van [gedaagde in de vrijwaring], dat is vermeld in de Basisregistratie Personen.

6.2. Dit briefadres kan naar het oordeel van de kantonrechter worden aangemerkt als een gekozen woonplaats als bedoeld in artikel 1:15 BW.

6.3. Op [gedaagde in de vrijwaring] rust immers ingevolge artikel 2.38, eerste lid van de Wet basisregistratie personen de wettelijke verplichting om bij gebreke van een woonadres een briefadres op te geven.

6.4. De kantonrechter verwijst hierbij naar het arrest van de Hoge Raad van 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3323, NJ 2016, 19, waarin is beslist dat een dagvaarding op de voet van artikel 588 Sv onder omstandigheden moet worden betekend aan een briefadres. Wat betreft Rv heeft dan te gelden dat de deurwaarder op de voet van de betekeningvoorschriften van artikel 47 Rv een afschrift van de dagvaarding in een gesloten enveloppe met daarop de wettelijk voorgeschreven

vermeldingen op het briefadres kan laten wanneer hij op het briefadres niemand aantreft aan wie hij rechtsgeldig een afschrift van de dagvaarding kan laten.

6.5. Tegen [gedaagde in de vrijwaring] kan dus verstek worden verleend.

6.6. Iedere verdere beslissing zal worden aangehouden.

7. De beslissing

De kantonrechter:

In de hoofdzaak

7.1. verwijst de zaak naar de rolzitting van woensdag 4 mei 2016 te 9.30 uur, waar [eiser in de hoofdzaak] bij akte stukken in het geding kan brengen als bedoeld in rechtsoverweging 5.12.;

7.2. stelt [gedaagde in de hoofdzaak/eiseres in de vrijwaring] vervolgens in de gelegenheid om daarop schriftelijk te reageren;

7.3. houdt iedere verdere beslissing aan;

In de vrijwaring

7.4. verleent verstek tegen [gedaagde in de vrijwaring];

7.5. houdt iedere verdere beslissing aan.

NOOT

1. De uitspraak

In de hierboven genoemde zaak wordt tegen de niet verschenen gedaagde in vrijwaring verstek verleend. Het exploit is niet betekend aan gedaagde in persoon of aan zijn woon- of verblijfplaats, maar het exploit is betekend aan het in de basisregistratie personen (BRP) opgenomen briefadres. Dit briefadres kan naar het oordeel van de kantonrechter worden aangemerkt als een gekozen woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW. Op gedaagde rust immers ingevolge art. 2.38 eerste lid van de Wet basisregistratie personen (Wet BPR) de wettelijke verplichting om bij gebreke van een woonadres een briefadres op te nemen. De kantonrechter verwijst hierbij naar het arrest van de Hoge Raad van 17 november 2015 (ECLI:NL:HR:2015:3323) waarin is beslist dat een dagvaarding op de voet van art. 588 Sv onder omstandigheden kan worden betekend aan een briefadres. Wat betreft Rv heeft dan volgens de kantonrechter te gelden dat de deurwaarder op de voet van de betekeningvoorschriften van art. 47 Rv een afschrift van de dagvaarding in een gesloten envelop aan

het briefadres kan laten wanneer hij daar niemand aantreft aan wie hij rechtsgeldig afschrift van de dagvaarding kan laten.

2. Achtergrond en discussie

De kantonrechter heeft geoordeeld dat een in de BRP opgenomen briefadres kan worden aangemerkt als gekozen woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW zodat aan dat briefadres civielrechtelijke exploitaten kunnen worden betekend. Ik bespreek aan de hand van de relevante wetsartikelen en de beperkte jurisprudentie of een exploit inderdaad aan een briefadres kan worden betekend.

2.1. Jurisprudentie

Bij het door de kantonrechter aangehaalde arrest heeft de Hoge Raad voor de toepassing van art. 588 Sv bepaald dat – bij gebreke aan een woonadres – een briefadres zoals bedoeld in art. 1.1 Wet BRP moet worden aangemerkt als het adres waar de geadresseerde als ingezetene is ingeschreven in de BRP waaraan gerechtelijke mededelingen kunnen worden betekend. Dit arrest is niet opzienbarend, nu art. 588 Sv expliciet voorschrijft dat de uitreiking van gerechtelijke mededelingen dient plaats te vinden aan het adres waarop de betrokkene in de BRP staat ingeschreven indien uitreiking in persoon niet mogelijk is. Een dergelijk voorschrift bestaat niet in rechtsvordering zodat het arrest daarom niet direct van toepassing lijkt op de civielrechtelijke betekening.

De Hoge Raad heeft zich nog niet uitgelaten over de vraag of er ook in het civiel recht exploitaten aan het briefadres kunnen worden betekend. De lagere jurisprudentie is over deze vraag verdeeld. Rechtbank Alkmaar oordeelde dat een exploit bestemd voor een persoon die een zwerfend bestaan leidt en als briefadres een centrum voor dak- en thuislozen had opgegeven, aan dat briefadres moet worden betekend (Rb. Alkmaar 14 juni 2006, ECLI:NL:RBALK:2006:AZ1619). De Voorzieningenrechter van Rechtbank 's-Gravenhage oordeelde dat het op de weg van eiser had gelegen om mede aan het briefadres te betekenen, of op zijn minst mede een afschrift van het proces-verbaal per post naar dit adres te zenden (Vrz. Rb. 's-Gravenhage 31 juli 2009, 339960/KG ZA 09-73 ong.). Hof 's-Hertogenbosch oordeelde dat een briefadres niet is gelijk te stellen met een beken-

de woon- of verblijfplaats waar betekening plaats moet vinden en dat bij het ontbreken van een bekende woon- of verblijfplaats alleen de mogelijkheid van een openbare betekening resteert. Het arrest maakt niet duidelijk of het hof de gekozen woonplaats van art. 1:15 BW in haar oordeel heeft betrokken (Hof 's-Hertogenbosch 21 december 2010, ECLI:NL:GHSHE:2010:BP0237, r.o. 4.11).

2.2. Civielrechtelijke betekening

De art. 46, 47 en 54 Rv geven voor het civiel recht de basisregels voor betekening van exploitaten aan natuurlijke personen.

Uitgangspunt is de betekening aan de betrokkene in persoon. Als dat niet lukt, dan volgt betekening aan de woonplaats van de betrokkene aan een huisgenoot of – bij afwezigheid van een huisgenoot – aan een andere persoon die zich daar bevindt mits aannemelijk is dat deze zal bevorderen dat het afschrift de betrokkene tijdig bereikt. Indien de deurwaarder aan geen van deze personen een afschrift kan laten, laat hij op grond van art. 47, eerste lid, Rv een afschrift aan de woonplaats achter in een gesloten envelop of – als ook dat feitelijk onmogelijk is – door bezorging per post. Ingevolge art. 54, eerste lid, Rv geschiedt de betekening ten aanzien van hen die geen bekende woonplaats hebben ter plaatse van hun werkelijk verblijf. Indien de woonplaats en het werkelijk verblijf onbekend zijn, geschiedt de betekening op grond van art. 54, tweede of vierde lid, Rv aan het parket van de ambtenaar van het openbaar ministerie gevolgd door publicatie van een uittreksel van het exploit in de Staatscourant onder vermelding van naam en kantooradres waar het afschrift van het exploit door de betrokkene kan worden verkregen.

2.3. Briefadres als gekozen woonplaats

2.3.1. Vergelijking van begrippen

Voor het begrip woonplaats in de art. 46, 47 en 54 Rv wordt aansluiting gezocht bij de woonplaats zoals bedoeld in art. 1:10 BW of de gekozen woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW (T&C Burgerlijke Rechtsvordering bij art. 46 met verwijzing naar HR 2 februari 1996, NJ 1997, 26). Ingevolge art. 1.1 sub q Wet BRP wordt onder adres verstaan het woonadres, dan wel het briefadres.

Woonplaats BW/Woonadres Wet BRP

Art. 1:10 lid 1 BW bepaalt dat de woonplaats van een natuurlijk persoon zich bevindt te zijner woonstede, en, bij gebreke van een woonstede, ter plaatse van zijn werkelijk verblijf. Iemand's woonstede is de plaats waar hij met betrekking tot de uitoefening van zijn rechten en de vervulling van zijn verplichtingen, ook bij feitelijke afwezigheid, rechtens geacht wordt voortdurend tegenwoordig te zijn (HR 19 januari 1880, W (1880) 4475).

De plaats waar betrokkene woont, of bij het ontbreken van zo'n plaats, de plaats waar de betrokkene werkelijk verblijft wordt in de Wet BRP woonadres genoemd (art. 1.1 sub o Wet BRP). Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat hiermee wordt aangesloten bij het woonplaatsbegrip van art. 1:10 BW (*Kamerstukken II 1988/89, 21 123, nr. 3, p. 104*).

Een briefadres is geen woonplaats zodat de civielrechtelijke betekening aan een briefadres alleen dan mogelijk is als dat adres kan worden aangemerkt als gekozen woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW.

Gekozen woonplaats BW/Briefadres Wet BRP

Een gekozen woonplaats geldt voor de art. 46, 47 en 54 Rv als woonplaats indien is voldaan aan het bepaalde in art. 1:15 BW. De strekking van de gekozen woonplaats is dat aan dat adres exploitatie kunnen worden betekend, hoewel de gene voor wie het exploitat bestemd is daar niet woont en hij of zijn huisgenoten er dus niet zijn (Rb. 's-Gravenhage 12 april 1932, NJ 1933, 179). Het adres waar voor betrokkene bestemde geschriften in ontvangst worden genomen, wordt in de Wet BRP het briefadres genoemd (art. 1.1 sub p Wet BRP). Uit de parlementaire geschiedenis blijkt helaas niet of hiermee ook bedoeld is om aan te sluiten bij het begrip gekozen woonplaats van art. 1:15 BW.

2.3.2. Wettelijk verplichte woonplaatskeuze

Een andere woonplaats kan ingevolge art. 1:15 BW worden gekozen als de wet de betrokkene daartoe verplicht. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het aanhangig maken van een procedure (art. 111 lid 2 Rv), de betekening van een executoriale titel of het bevel daaraan te voldoen (art. 439 lid 3 Rv) en het doen leggen van beslag (zie bijvoor-

beeld de art. 474c lid 1 sub d, 475 lid 1 sub d, 479i lid 1 sub d, 504 lid 1 sub d, 514 lid 3, 565 lid 2, 584c lid 1 sub f Rv).

De wettelijke verplichting tot het kiezen van een briefadres volgt uit art. 2.38 Wet BRP. Een burger is verplicht een briefadres te kiezen als hij geen Woonplaats heeft. Dit kan het geval zijn als iemand dak- of thuisloos is, maar ook als er bijvoorbeeld sprake is van een overbrugging tussen twee woonadressen, hij een ambulante beroep heeft of een lange reis maakt. Dat briefadres wordt dan feitelijk niet anders gebruikt dan als een gekozen woonplaats.

2.3.3. Vrijwillige woonplaatskeuze

Een andere woonplaats kan ingevolge art. 1:15 BW vrijwillig worden gekozen indien deze geldt voor een of meer bepaalde rechtshandelingen of rechtsbetrekkingen, er een redelijk belang aanwezig is en de keuze bij schriftelijk of langs elektronische weg aangegane overeenkomst geschiedt. Op het element "overeenkomst" na, lijkt bij het kiezen van een briefadres aan de voorwaarden van een gekozen woonplaats te worden voldaan.

Bepaalde rechtsbetrekking

Een andere woonplaats kan uitsluitend vrijwillig worden gekozen voor een of meer bepaalde rechtshandelingen of rechtsbetrekkingen. Een briefadres is mede bestemd voor de rechtsbetrekking tussen burger en overheid. De BRP heeft tot doel overheidsorganen te voorzien van de in de registratie opgenomen gegevens, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak (art. 1.3 Wet BRP). Op het briefadres moet de burger voor de overheid bereikbaar zijn.

Redelijk belang

Een andere woonplaats kan uitsluitend vrijwillig worden gekozen als er een redelijk belang aanwezig is. Dat geldt ook voor een briefadres. De Wet BRP geeft als redelijk belang dat de veiligheid van de burger in het geding is of zijn persoonlijke levenssfeer onevenredig zou worden geschaad (art. 2.23, 2.40 en 2.41 Wet BRP). Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een verblijf in een penitentiaire of psychiatrische inrichting, blijf-van-mijn-lijfhuis of opvang kindbescherming.

Overeenkomst

Een andere woonplaats kan uitsluitend vrijwillig worden gekozen bij schriftelijk of langs elektronische weg aangegane overeenkomst. De aanvraag van een briefadres geschiedt op wettelijk voorgeschreven wijze, waarbij de burger zich in persoon bij het gemeentebestuur moet identificeren en zijn redelijk belang voor het kiezen van het briefadres op moet geven. De gemeente zal het nodige onderzoek moeten doen voordat het briefadres wordt opgenomen. Zo wordt er geen briefadres opgenomen indien er een onderzoek is of wordt ingesteld naar zijn woonadres. Het is maar de vraag of deze procedure gezien kan worden als een overeenkomst. Omdat deze procedure ingevolge art. 1:11 BW lid 2 in ieder geval voldoende wordt geacht voor het wettelijk vermoeden van het verplaatsen van de woonplaats zoals bedoeld in art. 1:10 BW, is te beargumenteren dat dit ook geldt voor het kiezen van een andere woonplaats zoals bedoeld in art. 1:15 BW. Dit blijkt niet uit de parlementaire geschiedenis. Bij de totstandkoming van art. 1:15 BW werd natuurlijk nog niet aan het briefadres gedacht.

2.3.4. Het begrip briefadres

Ingevolge art. 1.1 sub p Wet BPR wordt onder briefadres verstaan het adres waar voor betrokkene bestemde geschriften *in ontvangst worden genomen*. Als voorbeelden van deze overheidsstukken noemt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de stempas voor verkiezingen, belastingformulieren, maar ook *te betekenen dagvaardingen en vonnissen* (Circulaire Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 6 december 2013 inzake Correcte registratie op een briefadres in de BRP, kenmerk 2013-0000746309).

Kenmerk van een briefadres is dat er een waarborg is, dat voor de briefadreshouder bestemde geschriften en inlichtingen daarover persoonlijk kunnen worden doorgegeven of medegedeeld. Een briefadres moet daarom nadrukkelijk worden onderscheiden van een postadres. Het postadres is het adres waaraan mededelingen kunnen worden toegezonden, maar waaraan geen mededelingen kunnen worden uitgereikt of *betekend*. Een postbus kan dus wel een postadres, maar geen briefadres zijn (*Kamerstukken II 1988/89, 21 123, nr. 3, p. 104*).

Er kan uitsluitend briefadres worden gekozen bij een rechtspersoon die door het college van burgemeester en wethouders is aangewezen om als briefadresgever op te treden (denk aan daklozenopvang of een blijf-van-mijn-lijfhuus) of bij een natuurlijk persoon die zich heeft geïdentificeerd en heeft ingestemd met het zijn van briefadresgever en de gevolgen daarvan. Die instemming is noodzakelijk om ervan verzekerd te kunnen zijn dat de ingeschrevene ook werkelijk via dit adres kan worden bereikt (HR 7 december 2001, ECLI:NL:HR:2001:AD6831). De briefadresgever is verplicht er voor te zorgen dat voor de houder van het briefadres bestemde geschriften tijdig aan hem worden doorgegeven of medegedeeld (art. 2.42 jo 2.45 Wet BRP). Dit is dezelfde verplichting die de advocaat, notaris of deurwaarder heeft indien er wordt betekend aan zijn kantoor waar woonplaats is gekozen. Het briefadres biedt daarmee een grote waarborg dat overheidsstukken de betrokkene daadwerkelijk bereiken. In de praktijk komt het bijvoorbeeld voor dat de stukken periodiek door de betrokkene worden opgehaald.

Als een exploit *kan* worden gedaan aan een briefadres, dan *moet* aan dat adres ook daadwerkelijk worden betekend, zo heeft de Hoge Raad voor toepassing van art. 588 Sv bepaald. Wordt afschrift van het exploit per post aan het briefadres verzonden, dan maakt dat het exploit nietig omdat aan een groot deel van de waarborgen van de betekening niet wordt voldaan (HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3323 r.o. 2.4, HR 23 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:307 en HR 12 oktober 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD5542).

2.3.5. Gebruik van BRP gegevens

Hoewel het in de BRP opgenomen adres bij de betekening als uitgangspunt moet worden genomen, kan dit adres niet *zonder meer* gelijk worden gesteld met de Woonplaats in de zin van art. 1:10 BW nu dat begrip feitelijk wordt uitgelegd (zie bijvoorbeeld: Rechtbank Almelo (Vrz.) 18 juni 2010, ECLI:NL:RBALM:2010:BM8532, Rechtbank Utrecht 12 november 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BG4165).

Zowel het woon- als het briefadres zoals opgenomen in de BRP zijn authentiek (art. 1.6 Wet BRP jo. art. 2 Besluit BRP). Dat wil zeggen dat het voor bestuursorganen – waaronder de deurwaarder – bij de uitoefening van publieke

taken *verplicht* is deze gegevens te gebruiken en dat deze gegevens ook *kunnen* worden gebruikt zonder nader onderzoek naar de juistheid ervan (art. 1.7 Wet BRP/*Kamerstukken II* 2005/06, 30 514, nr. 3, p. 1, *Kamerstukken II* 1988/89, 21 123, nr. 3, p. 6). De deurwaarder is alleen dan niet verplicht de gegevens te gebruiken indien a) het adres als onjuist staat geregistreerd, b) hij gereede twijfel heeft over de juistheid ervan én dit meldt bij het college van burgemeester en wethouders, c) bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of d) een goede vervulling van de taak van het bestuursorgaan door de onverkorte toepassing wordt belet (art. 1.7 Wet BRP).

In de praktijk controleert de deurwaarder kort gezegd of de administratieve werkelijkheid overeenstemt met de realiteit. Zo zal de deurwaarder bij een woonadres proberen te verifiëren of de betrokkene daar daadwerkelijk woont en bij een briefadres wat de aard is van het briefadres en of de stukken daadwerkelijk bij de betrokkene terecht komen. De deurwaarder mag uiteraard niet betekenen aan het BRP-adres indien het hem bekend is of had moeten zijn dat de gegevens niet juist zijn (Hof Arnhem-Leeuwarden 29 januari 2013, ECLI:GHARL:2013:BZ2061, Rechtbank Amsterdam 12 april 2010, ECLI:NLR-BAMS:2010:BM7559). Als de feitelijke situatie aanleiding geeft tot gereede twijfel betekent de deurwaarder niet aan dat adres en doet hij hiervan melding aan het college van burgemeester en wethouders (art. 2.34 lid 1 Wet BRP jo art. 27 Besluit BPR).

Heeft de deurwaarder geen gereede twijfel over de juistheid van de adresgegevens, dan komt het voor rekening en risico van de burger als blijkt dat deze toch niet juist zijn. Dit sluit aan bij de wettelijke verplichting van iedere burger om van zijn adres – waaronder mede is begrepen een briefadres – en van wijziging daarvan aangifte te doen (2.38 Wet BRP. Zie ook voor toepassing van art 588 Sv HR 12 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD5163). Op het niet nakomen van die verplichtingen staat een bestuurlijke boete (art. 4.17 Wet BRP). Daarnaast zijn strafrechtelijke sancties mogelijk op grond van valsheid in geschrifte bij een valse of onjuiste aangifte (*Kamerstukken II* 1988/89, 21 123, nr. 3, p. 51).

2.3.6. *Alternatief: openbare betekening*

Als het briefadres niet kan worden aangemerkt als adres waaraan exploten kunnen worden betekend, resteert uitsluitend de openbare betekening van art. 54 Rv.

Een openbare betekening geschiedt aan het parket van de ambtenaar van het openbaar ministerie, waarna een uittreksel van het exploit in de Staatscourant wordt geplaatst onder vermelding van het adres waar het afschrift voor de betrokkene kan worden afgehaald.

Deze vorm van betekening houdt een fictie in: de burger wordt geacht kennis te hebben genomen van het exploit, al heeft hij het afschrift nooit onder ogen gekregen. Het openbaar ministerie archiveert het stuk, maar onderneemt geen actie de betrokkene te bereiken. Uit onderzoek van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders blijkt dat het afschrift in slechts 0,2% van de gevallen door de betrokkene wordt opgehaald (Preadvies: *Openbare exploten en ambtelijke publicaties*, KBvG 2011, p. 31).

3. *Conclusie*

De kantonrechter heeft geoordeeld dat er ook in het civiel recht aan een briefadres kan worden betekend. De verwijzing van de kantonrechter naar het arrest van de Hoge Raad gaat echter niet geheel op. Het is daarom wachten op nadere duiding of bevestiging in de rechtspraak of door de wetgever.

De oplossing van de kantonrechter lijkt in overeenstemming met de wet en is wenselijk voor de praktijk. Het alternatief is de openbare betekening die als laatste redmiddel moet worden gezien. De strekking van de in Rv neergelegde voorschriften van betekening, is namelijk zoveel mogelijk te waarborgen dat het afschrift degene voor wie het bestemd is, daadwerkelijk bereikt en dat de deurwaarder zo nodig eerstelijns juridisch advies kan geven aan de betrokkene of iemand die hem vertegenwoordigt. Bij de betekening aan een briefadres (en de gekozen woonplaats) wordt daaraan voldaan, terwijl dat niet het geval is bij de openbare betekening. Het zou ook merkwaardige gevolgen hebben als de civielrechtelijke betekening aan een briefadres niet is toegestaan. De burger geeft aan zijn gemeente op grond van een wettelijke verplichting of een door de wetgever redelijk geacht belang door, op welk adres hij voor de overheid bereikbaar is en dat hij op dat adres voor hem

bestemde stukken in ontvangst laat nemen. De gemeente accepteert en registreert het adres als briefadres in de BRP zodat het voor bestuursorganen waaronder de deurwaarder zichtbaar is. Als de deurwaarder niet aan dit briefadres mag betekenen, resteert uitsluitend de openbare betekening. De burger zal de stukken niet zal ontvangen en er hoogstwaarschijnlijk geen kennis van nemen terwijl hij nu juist heeft aangegeven op een door hem gekozen adres bereikbaar te zijn.

Betekent de deurwaarder aan een briefadres, dan zal hij dit in zijn exploit expliciet moeten relateren.

S.J.W. van der Putten,
tgv-gerechtsdeurwaarder/lid commissie wetgeving
KBvG